

Jogi eset?

Jogi eset? Aligha, bár a tévé Jogi esetek című műsorában láttam. De hát aligha akadhat a Btk-nak olyan passzusa, amelynek értelmében bármely ügyész vádat emelhetne és bármely bíróság ítéletet mondana Magyarországon ilyen ügyekben. Vagy talán sehol a világon. Mert hogy nem jogi eset. Sajnos, vagy nem sajnós, szerintem sem az.

Hogy miről van szó? Talán még emlékeznek a képsorra, amikor a Jogi esetek kamerája valamiféle — engedjék meg a minősítést — jelentéktelen vesztegetési-zsarolási ügyben ellátogatott egy üzembe, ahol aggregátorokat gyártanak. Mondván, nagy az igény, az üzem csak másfél-kétéves határidőre vállalja a megrendelések teljesítését. És mit tett a „gaz” részlegvezető? Pénzt kért, és kapott, hogy hamarabb szállítsa. Bűncselekmény ügye, a javából? És ráadásul mindenki részese volt, mindenki jól járt, mint Milo üzleteiből, az emlékezetes 22-es csapdjában. Valahogyan már akkor is éreztem, hogy itt is megvan a csapda, amely legalább olyan abszurd és lehetetlen, mint az emlékezetes 22-esé. S hogy őszinte legyek, nem is volt nehéz rájönni, hől is ez a csapda.

Aki látta a Jogi eseteket, az talán maga is rájött. Aki nem, képzelje maga elé a hangulatot. Egy igazi kócerajt, ahol amolyan igazi, múlt századi manufakturális módszerekkel és körülményekkel aggregátorokat gyártanak. „Gyártanak?” Készítgetnek, vagy inkább bütykölnek, kurrens, kapós, a szocialista mezőgazdaság számára alapvetően fontos, keresett gépeket. És valami isteni csoda folytán nem képesek annyit gyártani, amennyi kellene. Vagy nem is csoda?

Szóval, manufaktúra és bütykölés, igazi múlt századi módokon. S jönnek sorba a kérdések: miért itt készülnek, készülhetnek ezek a fontos, keresett gépek? Miért nem fejlesztik az üzemet, ha ilyen nagy szükség van a gyártmányokra? Nincs pénzük? Hát miért nem vesznek fel hitel?

Vajon miért?

És hirtelen úgy érzem, ez az igazi jogi eset, nem a vesztegetés és zsarolás, mivel az csak következménye mindennek. De aztán rájöttem: ime, a 22-es csapdája. Mert ez mégsem jogi eset. Hiszen a szocialista jogalkotás is megtartotta mindenféle jogrendszer lényegét: csak az eltulajdonítást büntetik bíróságaink, az elszalasztott lehetőségeket nem. S ez természetes is a polgári jogban, mert hát ott mindenki a saját tőkéjére, a saját kockázatára játszik. Ha elszalaszt egy lehetőséget, hát az ő baja, nem elsősorban a társadalomé. De amikor egy döntés hiánya a szocialista gazdaság fejlődését késlelteti? Erre nincs büntető-jogi szankció!

Talán jó is, hogy nincs, mert hiszen szerintem sem lehet az ilyesmit így, presszióval megoldani. A megoldás: megfelelő embert a megfelelő helyre, megfelelő érdekeltiséget megfelelő embernek. De amíg nem így van, mert sajnós, még sok helyen nem így van, addig mi legyen? Addig várjunk az illetékes, millió más ügyvel elfoglalt és túltelített testület politikai döntésére, amely útjára indíthatja az ilyen és ehhez hasonló ügyek rendezését?

Úgy tűnik, egyelőre ez a megoldás. Pedig hát e testületeknek nem elsősorban ez a dolguk, s ha nem az adott helyen és időben döntenek valamiről, ott ahol kell, hát az bizony súlyos százmilliókba kerül az országnak.

Ember kell a gátra — tartja a mondás. S amekkora fontosságuk volt valaha az elemi csapásoknak, árvizeknek, most legalább annyira fontos a fogékony, változásokra kész vállalatvezetés, az értelmes és céltudatos rugalmasság, az okos kockázatvállalás, amely a közösség érdekeit szolgálja. Ember kell tehát a gátra, minden poszton. Nem olyan, aki gép módjára teszi, amit rábíztak, folytatja azt, ami van, hanem olyan, aki azt teszi, amit kell, amire szükség van.

Igaz, nem tenni, amit kell, lehetőségeket elmulasztani — a jog szerint nem bűn. De ha nem is az jogilag, akkor is véték, a társadalommal, a közösséggel, valamennyiünkkel szemben. Akkor is átkos magatartás, ha bírósági ítélet nem is sújthatná. S már csak az a vigasz, hogy értelmes politikai döntések nyomán foglalkoznak az ilyen vezetők. De amíg vannak, addig a körműkre kellene nézni valahogyan, talán egy kicsivel jobban, mint eddig.

Szavay István

Szakt munkásokból lett diplomások

Az idén első ízben osztottak diplomát azoknak a végzős üzemtechnikusoknak, akik szakt munkásként, érettségi nélkül kerültek az egyetemre. főiskolára, s azt sikerrel elvégezték. A Minisztérium 1973-ban tette lehetővé, hogy jó képességű munkásfiatalok, akik valamilyen okból nem érettségizhettek, előkészítő tanfolyam sikeres elvégzése után felsőfokú oktatási intézménybe iratkozhatnak be. Az első előkészítő tanfolyamokat 1973-74-ben szervezték: a 176 vizsgázó közül 160-an jutottak tovább egyetemre, főiskolára. A kormányzat, továbbá a SZOT és más társadalmi szervezetek figyelemmel kísérik ezekben a fiataloknak az életútját.

Az 1974-75. évben beiratkozott 160 hallgató közül most 59 kapták meg a diplomát, s további 79 jövőre fejezi be az egyetemet, főiskolát. Az 59 új diplomás

végzettségének megfelelő, termelésirányítói munkakörbe helyezkedett el 30-an a KGM, 14-en az EVM, 9-en a NIM területén, a többiek a könnyűiparban, illetve a közlekedés- és postai-ágazatban dolgoznak. Új pályájukon a fiatal üzemtechnikusokat általában gyakorlati munkájuk vezetői segítik. Bérézésük kedvezően oldódott meg, figyelembe vették iskolai végzettségüket, a munkaviszonyban töltött éveiket, tanulási előtti bérüket és az időközben történt béremelkedéseket.

Évente most már 300-400 újabb szakt munkás fiatal jut kedvezményesen egyetemre, főiskolára. E lehetőséget időközben kiterjesztették az érettségizett szakt munkások számára, s ma már nemcsak műszaki, hanem agrártudományi, jogi, közgazdasági és tanár-népművelői szakra is beiratkozhatnak.

SZEGEDI ÜNNEPI HETEK

Muzsikáló udvar. A Szegedi Kamarazenekar hangversenye — közreműködik Ruha István (hegedű), vezényel Pál Tamás — a tanácsháza udvarán, este 8 órakor.

A 6. művelődéseméleti nyári egyetem előadásai a Biológiai Kutatóközpontban, délelőtt 9 órától.

XVIII. szegedi nyári tárlat a Móra Ferenc Múzeum Horváth Mi-

hály utcai képtárban, augusztus 21-ig.

Hajnál Gabriella kiállítása a Bartók Béla művelődési központban, augusztus 21-ig.

Fotóklubok 13. szegedi szajonja a Bartók Béla művelődési központban, augusztus 21-ig.

Mónus Sándor fazekas népi iparművész kiállítása a Juhász Gyula művelődési központban, augusztus 20-ig.

Kátai Mihály festőművész tárlata a Köz-művelődési Palota kupolájában, augusztus 28-ig.

Szép könyv '76. kiállítás a Technika Házában, augusztus 11-ig.

Csanádi György iparművész kiállítása a Gulácsy Lajos-teremben, augusztus 1-ig.

A természettudományok Szegeden, Kiállítás a Somogyi-könyvtárban, augusztus 4-ig.

A Móra Ferenc Múzeum állandó kiállítása.

Telefon a térről

Hozzászoktatja ez az idején a szabadtéri közreműködőt, s nézőit is a meglepetésekhez. Az előadás, vagy a nyilvános főpróba előtt rendszerint sűrűsödnek a felhők a tér fölött — hozzáéreztek ehhez már a mikrofonvédő nylonzacskókat készlethez tartó hangosítók, a ponyvákot gyakran hajtogatós díszletezők, az esernyőnyitásra felkészült nézők: Alig-alig mozdult hát meg a nézőtér, amikor vasárnap este az Aida második előadása előtt az esőcseppek halk zaja töltötte be az egyetemi épületek öblét. Aztán mire az órajáték szerkezete mozgásba lendült — minden este kelleme meglepetése ez a Játékoknak, már tudniillik, hogy egyáltalán működik még —, szóval akkorra elhessegette a szél az esőfelhőket.

A vasárnap este mégis tartogatott igazi meglepetést. Mert azon nem csodálkozik senki ebben a városban, ha az elméletileg megállások nélküli, nyilvános főpróba keillos közepén a két toronyra erősített hangszórókból „égi” hang parancsol megálljt — a rendezők vérmérsékletétől függ, hányszor élnek a lehetőséggel —, de a legrutinosabb szegedi szabadtériző is felkapja a fejét, ha a szerinte zavartalan operaelőadás második felvonása előtt egyszerre csak prózában

elhangzó mondat tölti be a teret.

A prózai mondat inkább csak biztosságból hangzott el vasárnap este, a nézők elmozdítását kérve az Amneris szerepét játszó énekesnő, Gisela Schröter betegsége miatt „kímélő” hangerejéért. S ahogy mondani szokás, nagyobb volt az ijedtség, mint a baj: az előadás végül is zavartalanul és sikerrel fejeződött be.

Hétfőn délelőtt aztán ismét beindult a „nagyüzem”: Nagy Ferenc karmester vezetésével megkezdődtek a cigánybáró zenei próbái, a korai délutáni órákban pedig a színház társalgójában, majd este a Dóm téren folytatódott az előkészület. Előbb a statisztéria, majd a kórus és a balettkar is színpadra lépett, hogy Horváth Zoltán rendezői irányításával, s a színészszerelőikkel együtt elevenítsék fel a tavalyi előadás megőrzésre érdemesnek bizonyult mozzanatait. A hűvös éjszakai levegő egybőlként a cigánybáró énekes-szerelőit is próbára teszi, nagy kendők váltják fel a lenge próbaruhákat, a hideg üdítőt a forró tea. Ezen a héten négy alkalommal lesz a színpadon Csikós Attila díszlete, a hétvégi Aida és Lear király előadások után pedig augusztus 9-én, kedden este tartják a főpróbát.

P. K.

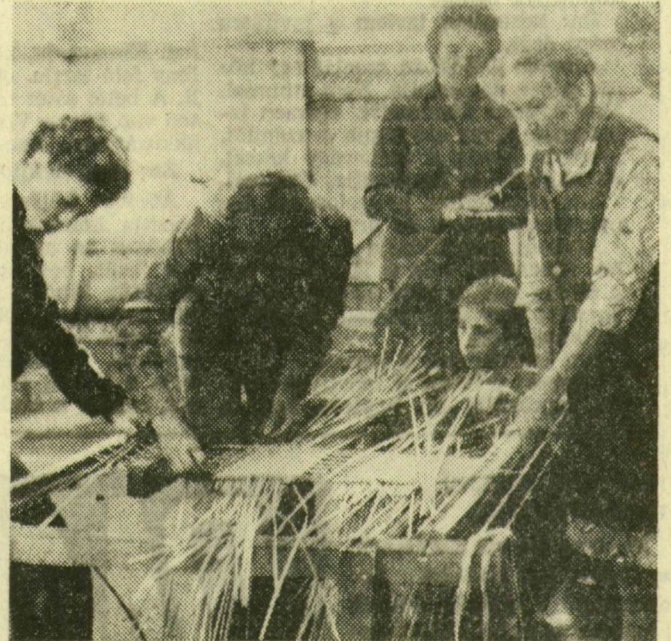
Könyvek a Technika Házában

A magyar nyomdák tavalyi legszebb termékeinek kiállításán ismét — mint minden évben — számos nyomdatechnikai és tipográfiai remekművet csodálhatnak meg az érdeklődők. Az ország legkorszerűbb nyomdájában, a Kossuthban készült könyvek előtt valószínűleg hosszabban időz a látogató: a képzőművészeti albumok, a gyermekkönyvek a technikai kivitelezés magas színvonaláról árulkodnak; az esztétikus külsők reprezentálják, fülkínálják a lapokon rögzített szellemi értékeket. Hagyományosan szép kötetek képviselik a Kner és az Athenaeum nyomdát. Magyar és idegen nyelvű tudományos — főként matematikai — könyvek, illetve műszaki kiadvá-

nyok sorakoznak a tárlókon — a Szegedi Nyomda igényes munkájának bizonyítéka. Képünkön a Technika Házában augusztus 11-ig látható, összesen 14 nyomda terméket bemutató kiállítás részlete.

Tizenhat a tánc

Somogyi Károlyné felvétele

A gyékényszövés mesterei és a tanítványok

A tizenhat tánc része annak a listának, amely a Vasutas Művelődési Házban: a megtanult táncszámokat önéletrajzi, a maguk szórakozására és nézőik tetszésére ropták a gyerekek. Az emlégetett lista, a jó hangulatban és hasznosan eltöltött hét mérlege: a táncok — ezeket mindenki egyformán jól járja: tizenhat tápi szatyrot produkáltak a gyékényszövés új mesterei; 14 kalocsai képet pingáltak; kilenc remekét készítették a fadaragók tanítványai, a hímsz tudományában jártasok pedig 24 vásárhelyi miniatúra könyvjelzőt.

Margittay Sándor orgonaestje

Bepakoltak a filmesek is — szokott módon, kábelekkel, zümmögő reflektorokkal — hétfőn este a dómba. Készen az új fesztiválfilm Szegedről. A nyár második orgonakoncertjét Margittay Sándor adta, a Juhász Gyula Tanárképző Főiskola kórusának közreműködésével.

Úgy tűnik, az idején orgonaestek szolistáit aszerint választották (úgyesen), hogy a hangszer minél gazdagabb lehetőségei kamatozzanak. Múltkoriban Virágh Endre a monumentális hangzás pompázatát keverte ki regiszterein, most Margittay Sándor a leheletfinom, érzékeny pasztellszíneket, a sípok erdejének differenciáltságát inkább (augusztus idúsán pedig Lehotka Gábor várhatóan a hangszeres fejedelmének mindezen képességeit együtt idézi meg).

Margittay műsorának összesen állításában is jelzi: szándékosan kényesítéséhez kisebb zenei formákat talál alkalmasnak, akár a Bach előtti időkben, akár a 19-20. századi, zömmel francia szerzőktől. Az így szemléletesen kettősított programján — Pachelbel, Zipoli, Daquin, illetve C. Franck, Bonnet és Dubois között — csupán az est derekán szólaltatott meg nagyobb lélegzetű műveket, egyet a barokkból (Vivaldi — Bach: a-moll concerto) és egyet az „orgona modern Bachjától”, a múlt századi Max Regertől (d-moll toccata). Rendkívül színes játék a karácsonyi hangulatokat ébresztő miniatűrökben (Daquin: Noel-részlet, Bonnet: Elfes) lebilincselően hatott, a Vivaldi-versenymű átiratában pedig bravúrtechnikáját, láb munkáját csodáltuk.

Dr. Mihálka György 15. iskolai kórusa tavaly is vállalta a dómbeli föllépés minden gondját. Számukra tehát azt is, hogy nyár lévén ideutazzanak a nem szegedi diákok. Ezúttal esőként létszámmal daloltak, mindazonáltal aligha lehet rájuk panasz. Mendelssohn-t, Pitónt, Palestrinát és Kodályt énekeltek — bensőségesen, muzikálisan.

A Szegedi Ünnepi Hetek zenei programjának harmadik orgonahangversenyét augusztus 15-én rendezik meg a dómban, ahol a szólista Lehotka Gábor lesz. Közreműködik Gregor József, a Szegedi Nemzeti Színház magánénekes. A műsoron Bach, C. Franck, Rossini és Mendelssohn művei szerepelnek.

N. I.